

“КЕЛИШИЛДИ”

Бектемир туман Фавкуллда
вазиятлар булимнинг бошлиги
подполковник **Б.Жураев**

“ ” 2022 й

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

“Тошкент кишлок хужалик
махсулотлари улгуржи бозори” АЖ
директори **Ш.Х.Рафиков.**

“ ” 2022й.

“Тошкент кишлок хужалик махсулотлари улгуржи бозори”
Акциядорлик Жамиятининг
ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИ ТУЗИЛМАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ

НИЗОМИ

1. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 9 июндаги “Ўзбекистон Республикаси Фуқаро муҳофазаси тузилмалари ва улар тузиладиган ташкилотларни белгилаш тартиби тўғрисидаги Низомнинг ҳамда тузилмаларни моддий-техник воситалар билан таъминлаш (табеллаштириш) меъёрини тасдиқлаш тўғрисида”ги 369-сонли қарори асосида, Бектемир тумани Куйлик Дехкон Бозори АЖ фуқаро муҳофазаси тузилмаларини ташкил этиш тамойилларини, фуқаро муҳофазаси тузилмаларини тузиш тартибини, уларнинг ташкилий-штат тузилмасини, шахсий таркибини, техника ва мол-мулк билан таъминлаш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низомда куйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

фуқаро муҳофазаси – харбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида юзага келадиган хавфлардан Ўзбекистон Республикаси аҳолисини, ҳудудларни, моддий ва маданий бойликларни муҳофаза қилиш мақсадида ўтказиладиган тадбирларнинг давлат тизими;

фавкуллда вазият – одамлар қурбон бўлишига, уларнинг соғлиғи ёки атроф табиий муҳитга зарар етишига, жиддий моддий талафотлар келтириб чиқаришга ҳамда одамларнинг ҳаёт фаолияти шароити изидан чиқишига олиб келиши мумкин бўлган ёки олиб келган авария, ҳалокат, хавфли табиий ҳодиса, табиий ёки бошқа офат натижасида муайян ҳудудда юзага келган ҳолат;

фуқаро муҳофазаси хизмати – фуқаро муҳофазаси махсус тадбирларини бажариш, фуқаро муҳофазаси тузилмаларининг ҳаракатларини таъминлаш учун кучлар ва воситаларни тайёрлаш мақсадида тузилган функционал бўлинмалар мажмуи;

фавкуллда вазиятларнинг олдини олиш – олдиндан ўтказиладиган ҳамда фавкуллда вазиятлар рўй бериши хавфини имкон қадар камайтиришга, бундай вазиятлар рўй берган тақдирда эса, одамларнинг ҳаётини асраб қолиш ва соғлиғини сақлашга, атроф табиий муҳитга етказиладиган зарар ва моддий талафотлар миқдорини камайтиришга қаратилган тадбирлар комплекси;

фавкуллда вазиятларни бартараф этиш – фавкуллда вазиятлар рўй берганда ўтказиладиган ҳамда одамларнинг ҳаётини асраб қолиш ва соғлиғини сақлашга, атроф табиий муҳитга етказиладиган зарар ва моддий талафотлар миқдорини камайтиришга, шунингдек фавкуллда вазиятлар рўй берган зоналарнинг кенгайишига йўл қўймасликка ҳамда хавфли омиллар таъсирини тугатишга қаратилган кутқарув ишлари ва кечиктириб бўлмайдиган ишлар комплекси;

кутқарув ишлари - фавкуллда вазиятлар зонасида одамларнинг ҳаётини асраб қолиш ва соғлиғини сақлаш, юридик ҳамда жисмоний шахсларнинг мол-мулкни, атроф табиий муҳитни муҳофаза қилиш, фавкуллда вазиятларни бартараф этиш

ва уларга хос бўлган хавфли омиллар таъсирини йўқотиш ёки имкон қадар камайтиришга қаратилган ҳаракатлар;

қутқарув тузилмаси - фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш ишларини олиб бориш учун мўлжалланган, асосини махсус техника, асбоб-ускуналар, аслаҳа-анжомлар ва бошқа қутқарув воситалари билан таъминланган қутқарувчилар бўлинмалари ташкил этган мустақил тузилма ёки қутқарув хизмати таркибига кирувчи тузилма;

фуқаро муҳофазаси тузилмалари - белгиланган фуқаро муҳофазаси тадбирларини бажариш учун ўз ходимлари ҳисобидан ташкилот томонидан ташкил этиладиган штатдан ташқари тузилмалар.

фуқаро муҳофазаси кучлари - фуқаро муҳофазаси ҳарбий қисмлари, қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш учун тузиладиган умумий ва махсус йўналишдаги функционал ва объект тузилмалари.

2. Фуқаро муҳофазаси тузилмалари турлари ва вазифалари

3. Фуқаро муҳофазаси тузилмалари (кейинги матнларда - Тузилмалар) тинчлик ва ҳарбий даврдаги фавқулодда вазиятларда, шунингдек бошқа фуқаро муҳофазаси тадбирларида (кейинги матнларда - Тадбирлар) қутқарув ишларини олиб бориш учун ташкил этилади. Тузилмалар объект раҳбарига буйсунади.

4. Тадбирларни тузилмалар мустақил ёки қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари, шунингдек ҳарбий даврда жойлардаги ҳарбий кўмондонлик органлари билан ҳамкорликда бажаради.

5. Тузилмалар бўлинади:

вазифасига кўра – умумий йўналишдаги (шикастланиш ўчоғида қутқарув ишларини олиб бориш учун) ҳамда хизматларнинг махсус тадбирларни (разведка, санитар пости, ёнғинни ўчириш ва жамоат тартибини сақлаш) бажарувчи тузилмаларига;

бўйсунувига кўра – ТТБ тузилмаларига;

тайёргарлик муддатига кўра – юқори тайёргарлик (сигнал олингандан сўнг 6 соатдан кечикмай шай ҳолатга келадиган) ва кундалик тайёргарлик (сигнал олингандан сўнг 24 соатдан кечикмай шай ҳолатга келадиган) тузилмаларига.

6. Тузилмалар доимий асосда фаолият олиб боради. Зарурият пайдо бўлган ҳолатларда Тошкент шаҳри миқёсида вақтинчалик (10 кундан ортиқ бўлмаган муддатга) фаолият кўрсатадиган тузилмалар ташкил этилади.

7. Объектда фуқаро муҳофазаси бўйича тадбирларни бажариш учун қуйидаги звенолардан иборат Фуқаро муҳофазаси тузилмалари Қутқарув гуруҳи ташкил этилади:

алоқа звеноси;

разведка звеноси;

қутқарув звеноси;

ёнғин ўчириш звеноси;

жамоат тартибини сақлаш звеноси;

санитар пости.

Алоқа звеноси – объект ҳудудида фавқулодда вазият хавфи туғилганда ёки содир бўлганда объект фуқаро муҳофазаси бошлиғига, объект тузилмаларига ва тегишли фуқаро муҳофазаси хизматларига хабар бериш, шунингдек, фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишлари давомида қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш учун жалб этилган фуқаро муҳофазаси кучлари ҳамда бошқарув органлари ўртасида доимий узлуксиз алоқани таъминлаш учун тузилади;

Разведка звеноси – фавкулудда вазиятларнинг олдини олиш ва содир бўлганда объект худудида жабрланганларни қидириб топиш мақсадида разведка қилиш ва ўз вақтида хабар бериш ишларини амалга ошириш учун тузилади;

Қутқарув звеноси – фавкулудда вазият содир бўлган худудларда одамларнинг ҳаётини асраб қолиш учун фавкулудда вазиятлар ўчоқларидан жабрланганларни олиб чиқиш, шунингдек, авария-қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш учун тузилади;

Ёнғин ўчириш звеноси – фавкулудда вазиятлар оқибатида содир бўлган ёнғинларни чегаралаш ва ўчириш учун тузилади;

Жамоат тартибини сақлаш звеноси – фавкулудда вазият содир бўлган худудлардан аҳолини хавфсиз жойларга кўчириш, фавкулудда вазиятлар ўчоқларига фуқаро муҳофазаси кучларини етказиш давомида, объект худудида ва йиғин пунктларида жамоат тартибини сақлашда иштирок этиш ва коммендантлик хизматини олиб бориш учун тузилади;

Санитар пости – фавкулудда вазият содир бўлган худудларда санитар-гигиеник тадбирларни олиб боришда иштирок этиш, жабрланганларга бирламчи тиббий ёрдам кўрсатиш, уларни хавфсиз худудларда жойлашган шифохоналарга эвакуация қилиш учун тузилади.

3. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларини ташкил этиш ва тўлдириш тартиби

8. Тузилмаларнинг турлари ва шахсий таркиб сони қуйидаги омиллардан келиб чиққан ҳолда аниқланади:

объектда ёки объект худудида юзага келиши мумкин бўлган табиий ва техноген хусусиятли фавкулудда вазиятлар;

объектлардаги ишчи ва хизматчилар сони;

объектларнинг бажарадиган вазибалари.

9. Тузилмаларнинг сонини, таркибини ва моддий-техник воситалар билан таъминланиши меъёрларини белгилаш қуйидаги тартибда амалга оширилади:

объект тузилмаларининг сони, таркиби ва моддий-техник воситалар билан таъминланиш меъёрлари Ўзбекистон Республикаси Фавкулудда вазиятлар вазирлиги билан келишилган ҳолда объект Фуқаро муҳофазаси бошлиғи томонидан тасдиқланади;

объект тузилмаларининг ҳисоби ва ташкиллаштириш схемаси мазкур Низомнинг 1 ва 2-иловаларида кўрсатилган.

10. Тузилмаларга объект ишчи-хизматчиларидан ишга яроқли 18 ёшдан 60 ёшгача бўлган эркеклар ва 18 ёшдан 55 ёшгача бўлган аёллар (ҳарбий хизматга мажбурлар, сафарбарлик кўрсатмаси бўлган, I, II ва III гуруҳ ногиронлари, хомиладор аёллар ва 8-ёшгача фарзанди борлар, шунингдек ўрта-маҳсус, профессионал ёки олий тиббий маълумотга эга ҳамда 3 ёшгача фарзанди бор аёллар бундан мустасно) қабул қилиниши мумкин.

Тузилмалар таркибига киритилган шахслар авария-қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларда ҳамда фуқаро муҳофазаси бўйича бошқа тадбирларни бажаришда иштирок этишлари мажбурийдир.

11. Тузилмаларни шахсий таркиб, зарур техника ва моддий-техник воситалар билан жамлаш объект Фуқаро муҳофазаси бошлиғи томонидан объект маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

12. Таълим муассасалари санитар постлари шахсий таркиби, даволаш-профилактика муассасаларида кичик тиббий ходим сифатида фойдаланилиши мумкин. Бунда, таълим муассасалари санитар постларини ўқув буюмларидан ташқари бошқа тиббий буюмлар билан таъминлаш назарда тутилмайди.

13. Объект раҳбари ташкил этилган тузилмаларни замонавий техника, асбоб-анжомлар ва бошқа моддий воситалар билан таъминланишига, касбий тайёргарлиги ҳамда доимий жанговар шай ҳолатда бўлишлари учун шахсан жавоб берадилар.

4. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларидан тинчлик даврида фойдаланиш

14. Объект фуқаро муҳофазаси бошлигининг қарори билан тузилмалардан тинчлик даврида йирик ёнғинларга қарши кураш, табиий офатлар (сув тошқинлари, zilzila ва х.к.), йирик авария ва ҳалокатлар оқибатларини бартараф этишда ҳамда ФВДқТ таркибида амалга ошириладиган бошқа тадбирларни бажаришда (қўмондонлик-штаб, махсус-тактик, объект ўқув машқларини, аҳолини фавқулодда вазиятларга тайёрлаш юзасидан ўтказиладиган барча тадбирларни амалга оширишда) ҳам фойдаланилади.

15. Тузилмалардан йирик ёнғинларга қарши курашга, табиий офатлар (сув тошқинлари, zilzila ва шу кабилар) оқибатларини бартараф этишга шахсий таркиб 10 кун муддатгача жалб этилади. Ушбу муддатни узайтириш истисно вазиятларда, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири - Фуқаро муҳофазаси бошлигининг қарори билан амалга оширилади.

5. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларини техника, асбоб-анжом ва жиҳозлар билан таъминлаш

16. Тузилмаларни автомобиль ва бошқа техникалар билан таъминлаш, объектда мавжуд техникалар ҳисобидан амалга оширилади. Техникаларни таъмирлаш ва қайта тиклаш ишлари, объект ҳисобидан ташкиллаштирилади.

Тузилмаларни моддий-техник воситалар билан таъминлаш (табеллаштириш) меъёри мазкур Низомнинг 4-иловасида кўрсатилган.

17. Объект фуқаро муҳофазаси тузилмалари штат ва табелда кўрсатилган бошқа турдаги моддий-техник воситалар билан биринчи навбатда таъминланади.

18. Тузилмалар билан ўқув машғулоти ва йиғинларини ўтказишда ўқув анжомларидан зарурат бўлганда жорий таъминотдаги анжомлардан фойдаланилади.

6. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларининг шахсий таркибини ижтимоий ҳимоя қилиш

19. Тузилмаларнинг шахсий таркиби табиий офат, йирик авариялар ва ҳалокатларни ҳамда бошқа табиий ва техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлар оқибатларни бартараф этишга жалб этилганда бепул озиқ – овқат, вақтинчалик турар жой, махсус кийим-бош, фавқулодда вазиятларни бартараф этиш жойларига бориш - келиш учун транспорт билан таъминланади.

Кутқарув ишларини бажаришда кутқарув ишлари бошланишидан улар тугагунигача ўтадиган вақт ҳисобга олинади.

Ўқув йиғинларига, фуқаро муҳофазаси машғулоти ва машқлари учун белгиланган вақт кундалик жараёнда ички меҳнат тартиби бўйича навбатчилик жадваллари ва бошқа тадбирларга ажратилган вақт деб ҳисобланади.

20. Тузилмалар таркибидаги шахсларга табиий офат, йирик авариялар ва ҳалокатларни, ўрмон ёнғинларини ҳамда бошқа табиий ва техноген хусусиятли фавқулдда вазиятлар оқибатларини бартараф этиш вақтида асосий иш жойидан ўрта хизмат маоши тўланади, ўриндошлик иши бўйича ҳам ўртача маош тўланади.

Тузилмалар таркибидаги шахсларга қутқарув ишларини олиб боришда олинган тан жароҳатлари учун ҳамда уларнинг оила аъзоларига боқувчисини йўқотган ҳолларда пенсиялар Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари асосида тайинланади.

21. Қутқарув, разведка ва ёнғин ўчириш звенolari аъзоларининг ҳаёти ва соғлиғи Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 22 июндаги “Қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари қутқарувчиларининг ҳаёти ва соғлиғини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида”ги 166-сонли қарори асосида мажбурий суғурталанади.

22. Фуқаро муҳофазаси тузилмалари шахсий таркибини ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари объект маъмурияти ва меҳнат жамоаси ўртасида тузилган жамоа шартномаларида белгиланади.

7. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларининг ҳисобини юритиш

23. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларининг ҳисобини юритиш шакллари мазкур Низомнинг 3-иловасида кўрсатилган.

24. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларининг ҳисоби объект фуқаро муҳофазаси бошлиғи томонидан тасдиқланади.

8. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларини тайёргарликдан ўтказиш

25. Объект шахсий таркибини ўқитиш ва тузилмаларни тайёргарликдан ўтказиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 9 сентябрдаги “Аҳолини фавқулдда вазиятларда ҳаракат қилишга ва фуқаро муҳофазаси соҳасида тайёрлаш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 754-сонли қарори асосида амалга оширилади:

Объект ва тузилмалар раҳбарлари – Ўзбекистон Республикаси Фавқулдда вазиятлар вазирлиғи Фуқаро муҳофазаси институтида ва қўмондон-штаб машқларини ўтказиш даврида;

тузилмалар шахсий таркиби – объектда, тайёрлаш режалари доирасида тегишли дастурлар бўйича, шунингдек махсус-тактик ўқув машғулот ва машқларда.

26. Фавқулдда вазиятлар ўчоқларида қутқарув ишларига бевосита жалб этиладиган қуйидаги звенolarнинг шахсий таркиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 9 июлдаги “Қутқарув хизмати ва қутқарувчи мақоми тўғрисида”ги 184-сонли қарори асосида мажбурий тартибда аттестациядан ўтказилади:

қутқарув звеноси;

разведка звеноси;

ёнғин ўчириш звеноси.

9. Фуқаро муҳофазаси тузилмаларининг шайлиги

27. Тузилмаларни шай ҳолатга келтириш режаси Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги билан келишилган ҳолда объект фуқаро муҳофазаси бошлиғи томонидан тасдиқланади.

28. Тузилмаларнинг шайлигини текшириш тегишли органлар билан келишилган ҳолда қуйидагилар томонидан амалга оширилади:

Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси бошлиғи, Фавқулодда вазиятлар вазири ва унинг ўринбосарлари шахсан ёки уларнинг топшириқларига асосан, бошқа шахслар томонидан.

29. Тузилмаларнинг шайлиги ўқув машғулотларида, фуқаро муҳофазаси ўқув машқларида, мусобақаларда, кўрик ва бошқа тадбирларда текширилади.

Тузилмаларнинг шайлигини текширишда қуйидагилар аниқланади:

тузилмаларни тузиш бўйича ҳисобларнинг асосланганлиги;

тузилмаларнинг шайлиги ва уларнинг фуқаро муҳофазаси вазифаларини ҳал этиш қобилияти;

тузилмаларнинг ташкилий тузилмаси, объектнинг ишлаб чиқариш фаолиятига, бажариладиган вазифалар ҳажмига ва турига мувофиқлиги;

тузилмаларнинг шахсий ҳимоя воситалари, техника, асбоб-анжомлар ва воситалар ҳамда махсус кийим-кечак билан таъминланганлиги, уларни сақлаш тартиби ва улардан фойдаланишга шайлиги;

тузилмаларнинг йиғини, уни белгиланган жойга ёки ишларни бажариш, объектга етиб бориш вақти.

Объект фуқаро муҳофазаси бошлиғи йиллик режа асосида, тузилмаларни белгиланган вақтда йиғиш ва шай ҳолатга келтириш бўйича машғулотлар ўтказиб боради.

Назорат текширувларида тузилмаларнинг шайлиги қуйидагича баҳоланади:

“Тайёр”:

тузилмаларнинг штати 90 % дан кам бўлмаган қисми жамланган;

тузилмалар 85 % дан кам бўлмаган миқдорда меъёردа белгиланган асбоб-анжомлар ва техникалар билан таъминланган;

тузилмаларнинг фаолиятини ташкилаштириш бўйича 85 % дан кам бўлмаган зарур меъёрий ҳужжатлар талаб даражасида ишлаб чиқилган;

“Йиғин” сигнали бўйича 85 % дан кам бўлмаган шахсий таркиб ва техника белгиланган вақтда йиғилган.

Агар, қайд қилинган кўрсаткичлардан икkitаси ёки ундан ортиғи кўрсатилганлардан кам бўлиб қолса, баҳо “Тайёр эмас” гача пасайтирилади.

“Чекланган тайёр”:

тузилмаларнинг штати 65% кам бўлмаган қисми жамланган;

тузилмаларнинг 65% дан кам бўлмаган шахсий таркиби ўз хизмат вазифаларини тўлиқ билади;

тузилмалар 65 % дан кам бўлмаган миқдорда меъёрдa белгиланган асбоб-анжомлар ва техникалар билан таъминланган;

тузилмаларнинг фаолиятини ташкилаштириш бўйича 65 % дан кам бўлмаган зарур меъёрий ҳужжатлар талаб даражасида ишлаб чиқилган;

“Йиғин” сигнали бўйича 65 % дан кам бўлмаган шахсий таркиб ва техника белгиланган вақтда йиғилган.

Агар, қайд қилинган кўрсаткичлардан иккитаси ёки ундан ортиғи кўрсатилганлардан кам бўлиб қолса, баҳо "Тайёр эмас" гача пасайтирилади.

"Тайёр эмас":

тузилмаларнинг штати 65% дан кам бўлган ҳолда жамланган;
тузилмаларнинг 65% дан кам бўлган шахсий таркиби ўз хизмат вазифаларини тўлиқ билади;

тузилмалар 65 % дан кам бўлган миқдорда меъёрда белгиланган асбоб-анжомлар ва техникалар билан таъминланган;

тузилмаларнинг фаолиятини ташкилаштириш бўйича 65 % дан кам бўлган зарур меъёрий ҳужжатлар талаб даражасида ишлаб чиқилган;

"Йиғин" сигнали бўйича 65 % дан кам бўлган шахсий таркиб ва техника белгиланган вақтда йиғилган.

10. Табиий офатларни, йирик авария ва ҳалокатни ҳамда бошқа табиий ва техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлар оқибатларини бартараф этиш тадбирларни молиялаштириш

30. Йирик авариялар ва ҳалокатлар, табиий ва техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлар оқибатларини бартараф этиш тадбирларни молиявий ва моддий таъминоти объект ҳисобидан ва қонун ҳужжатлари билан таъқиқланмаган манбалардан амалга оширилади.

31. Кўрсатилган маблағлар етишмаганда ёки мавжуд бўлмаган тақдирда, улар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг резерв фондидан ажратилади.

